

Sygn. akt XIV C 1360/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 października 2018 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu XIV Wydział Cywilny z siedzibą w Pile

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Jan Sterczała

Protokolant prot. Magdalena Grzybowska

po rozpoznaniu w dniu 2 października 2018 roku w Pile

sprawy z powództwa **J. A., H. A.**

przeciwko **A. G.**

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

1. pozbawia w części wykonalności tytuł wykonawczy w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym wydanego przez Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu dnia 12.10.2009 r. w sprawie I Nc 49/09 w części:

a. w stosunku do H. A.:

- 100 zł należności głównej;

- ustawowych odsetek od należności głównej 106 996 zł za okres od 1.12.2009 r. do 18.07.2014 r.;

b. w stosunku do J. A.:

- 100 zł należności głównej oraz odsetek ustawowych od tej kwoty od dnia 1.04.2013 r. do dnia 19.07.2014 r.;

- ustawowych odsetek od należności głównej 106 996 zł za okres od 1.12.2009 r. do 1.04.2013 r.;

2. w pozostałym zakresie powództwo oddala;

3. umarza postępowanie w zakresie żądania pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w zakresie odsetek ustawowych od należności głównej od kwoty 106 996 zł za okres od 20.07.2014 r. do dnia 24.10.2017 r.

4. zasądza od powodów solidarnie na rzecz pozwanego kwotę 5 417 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

J. Sterczała

XIV C 1360/17

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 24.1.2017 r., wniesionym do Sądu Rejonowego w Pile, skierowanym przeciwko A. G., powodowie J. A. i H. A. wnieśli o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 12.10.2009 r. z klauzula wykonalności z dnia 17 listopada 2009 r., wydanego przez Sąd Okręgowy w

Tarnobrzegu w sprawie I Nc 49/09 w części to jest w zakresie należności głównej co do 500 zł oraz w zakresie odsetek ustawowych za okres od 8 sierpnia 2009 r.

W pozwie zawarto również wnioski o udzielenie zabezpieczenia przez zawieszenie postępowań egzekucyjnych o sygnaturach (...) oraz (...) do czasu prawomocnego zakończenia sprawy.

W uzasadnieniu stwierdzono między innymi, iż nakazem zapłaty z dnia 12.10.2009 r. Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu zasądził od powodów na rzecz pozwanego kwotę 335 996 zł (z czego suma 229 000 z stanowiła należność główną, a kwota 106 996 zł stanowiła odsetki) z ustawowymi odsetkami od dnia 8 sierpnia 2009 r. oraz koszty procesu 11 417 zł.

Pozwany wszczął egzekucję przeciwko powodom – sprawy mają sygnatury (...) i (...). Świadczenie objęte tytułem wykonawczym wygasło do wysokości 229 000 zł (zapłacone przez powodów) i nie było ono objęte w tymże zakresie egzekucjami.

Zdaniem powodów świadczenie wygasło – w zakresie egzekwowanym – do kwoty 100 zł - z uwagi na jego zapłacenie przez powodów w dniu 23.10.2017 r.

Według powodów istniały przesłanki, by pozbawić wykonalności tytuł wykonawczy również w pozostałym egzekwowanym zakresie. Roszczenie w zakresie odsetek od dnia 8 sierpnia 2009 r. powinno być uznane za przedawnione (art. 125 § 1 kc). W ocenie powodów prowadzenie egzekucji grozi pozbawieniem ich miejsca zamieszkania. Powodowie zwrócili też uwagę, iż kontynuowanie egzekucji narusza zasady współżycia społecznego (art. 5 kc).

Pismem z dnia 13.11.2017 r. (data wpływu) powodowie sprecyzowali, iż żądają pozbawienia wykonalności kwestionowanego w części – w zakresie należności głównej do kwoty 500 zł oraz co do odsetek od kwoty 335 996 zł liczonych :

- od kwoty 115 000 zł za okres od 8 sierpnia 2009 r. do 16 listopada 2009 r. z uwagi na przedawnienie
- od kwoty 114 000 zł za okres od 8 sierpnia 2009 r. do 30 listopada 2009 r. z uwagi na przedawnienie
- od kwoty 106 996 zł za okres od 8 sierpnia 2009 r. do 18 lipca 2014 r. z uwagi na przedawnienie
- od kwoty 106 996 zł za okres od 19 lipca 2014 r. do dnia 24 października 2017 r. z uwagi na sprzeczność ich egzekwowania z zasadami współżycia społecznego
- od kwoty 106 896 zł za okres od 24 października 2017 r. do dnia zapłaty z uwagi na sprzeczność ich egzekwowania z zasadami współżycia społecznego.

W uzasadnieniu powodowie stwierdzili, iż w zakresie objętym pozwem egzekwowane kwoty są bądź przedawnione, bądź ich egzekwowanie stoi w sprzeczności z zasadami współżycia społecznego. Sprzeczność owa miała polegać na tym, iż egzekwowane należności obejmują znaczne odsetki od świadczenia zwróconego pozwanemu (229 000 zł) oraz odsetki od odsetek.

Postanowieniem z dnia 15 listopada 2017 r. Sąd Rejonowy w Pile ustalił wartość przedmiotu sporu na kwotę 104 339,65 zł, stwierdził swoją niewłaściwość rzeczową i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu w Poznaniu, jako właściwemu rzeczowo i miejscowo.

Postanowieniem z dnia 7 marca 2018 r. sąd udzielił powodom zabezpieczenia w ten sposób, że na czas postępowania zawiesił postępowania egzekucyjne prowadzone przez komorników W. P. przy Sądzie Rejonowym w Jaśle (...) oraz K. K. przy Sądzie Rejonowym w Pile (...) co do kwot 100 zł należności głównej oraz egzekwowanych odsetek od należności głównej od 1 grudnia 2009 r. do 19 lipca 2014 r., w pozostałym zakresie wnioski o udzielenie zabezpieczenia oddalono.

W uzasadnieniu postanowienia wyrażono pogląd o częściowej zasadności zarzutu przedawnienia, nie podzielono natomiast zarzutu co do sprzeczności egzekucji z zasadami współzycia społecznego.

Pismem z dnia 19 marca 2018 r. (data wpływu) powodowie ponownie zmodyfikowali powództwo wnosząc o pozbawienie wykonalności zwalczanego tytułu wykonawczego w zakresie należności głównej 500 zł, co do odsetek od kwoty 335 996 zł w zakresie odsetek: od kwoty 115 000 zł od 8 sierpnia 2009 r. do 16 listopada 2009 r. z uwagi na przedawnienie, od kwoty 114 000 zł od 8 sierpnia 2009 r. do 30 listopada 2009 r. z uwagi na przedawnienie, od kwoty 106 996 zł od dnia 8 sierpnia 2009 r. do 19 lipca 2014 r. z uwagi na przedawnienie, od kwoty 106 896 zł od dnia 24 października 2017 r. do dnia zapłaty z uwagi na sprzeczność egzekucji z zasadami współzycia społecznego. W pozostałym zakresie cofnięto pozew.

W odpowiedzi na pozew z dnia 24 lipca 2018 r. (k. 106) pozwany wniósł o oddalenie powództwa. W uzasadnieniu pozwu pozwany zaprzeczył wszystkim twierdzeniom pozwu, z wyjątkiem przyznanych. Poza sporem była okoliczność, iż Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu wydał kwestionowany nakaz. Pozwany powołał się jednak na regulacje z art. 118 i art. 125 kc podnosząc, iż w zakresie należności głównej nie ma podstaw do uznania zarzutu przedawnienia z uwagi na dziesięcioletni termin tego przedawnienia. Jeśli zaś chodzi o przedawnienie odsetek, to pozwany zgodził się z ogólnym twierdzeniem powodów, iż roszczenie to ulega trzyletniemu terminowi przedawnienia, jednakże wskazał, iż bieg terminu przedawnienia co do tego roszczenia był przerywany – w szczególności poprzez zawarcie przez niego ugód z dłużnikami co do spłaty należności objętych nakazem oraz uznania długu przez powoda w formie pisemnej w dniu 1.10.2014 r. Pozwany uznał za bezzasadny zarzut sprzeczności egzekucji z art. 5 kc. Powodowie przez lata prosili bowiem pozwanego o nieegzekwowanie należności stwierdzonych nakazem, zapewniając, iż spłaca zadłużenie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

Przed rokiem 2009 strony nawiązały znajomość pod kątem planowanej wspólnej inwestycji w postaci elektrowni wodnej. W związku z tymi planami strony poniosły nakłady finansowe oraz nakład pracy. Inwestycja nie doszła jednak do skutku. A. G. zażądał od powoda rozliczenia jego udziału finansowego w kwocie 229 000 zł. Powód nie uczynił zadość temu roszczeniu.

W efekcie pozwany wystąpił przeciwko powodom z pozwem z postępowaniu nakazowym, skierowanym do Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu. Nakazem zapłaty z dnia 12 października 2009 r. tenże sąd uwzględnił powództwo w całości i zasądził od J. A. i H. A. solidarnie kwotę 335 996 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 8 sierpnia 2009 r. z kosztami procesu w wysokości 11 417 zł. Strony nie zaskarżyły nakazu. Stał się on prawomocny w dniu 2 listopada 2009 r. Postanowieniem z dnia 17 listopada 2009 r. nakazowi została nadana klauzula wykonalności.

Strony procesu zawarły w dniu 3 listopada 2009 r. ugodę w przedmiocie uregulowania należności objętych nakazem zapłaty z dnia 12 października 2009 r. Strony uzgodniły terminy płatności poszczególnych rat tego zadłużenia, jednakże w treści ugody zastrzeżono, iż niewywiązanie się z terminów płatności będzie skutkowało wymagalnością całości należności objętych nakazem. W jednym z punktów ugody powodowie uznali całość zadłużenia. Z postanowień ugody powodowie nie wywiązali się w całości. Zapłacili pozwanemu na poczet swego zadłużenia kwotę 229 000 zł (w dniach 16.11.2009 r. i 30.11.2009 r.), którą pozwany zaliczył na poczet należności głównej, objętej nakazem.

Ugodą z dnia 31 marca 2010 r. strony dokonały modyfikacji uzgodnień. W treści ugody pozwany potwierdził dokonane przez powodów wpłaty w łącznej kwocie 229 000 zł oraz uzgodniono warunki zapłaty pozostałych należności. Również i z tych postanowień ugody powodowie się nie wywiązali.

W dniu 1.10.2014 r. powód skierował do pozwanego pismo, w którym poinformował pozwanego, iż rozpoczął rozruch elektrowni wodnej i będzie mógł w 2015 r. rozpocząć realizację wcześniejszych zobowiązań.

Na podstawie tego tytułu wykonawczego, pozwany A. G. wszczął przeciwko powodom postępowanie egzekucyjne, prowadzone przez komornika przy Sądzie Rejonowym w Jaśle pod sygn. (...). Komornik wszczął postępowanie w dniu 19 lipca 2017 r., zgodnie z wnioskiem wierzyciela egzekwując następujące należności : 106 996 zł należności głównej,

odsetek na dzień 19 lipca 2017 r. w wysokości 97 954,01 zł, kosztów procesu 11 417 zł oraz kosztów egzekucji. Pozwany skierował również w dniu 20 lipca 2017 r. tożsamy wniosek egzekucyjny do komornika przy Sądzie Rejonowym w Pile, wnosząc o przeprowadzenie egzekucji z nieruchomości powodów. Postępowanie prowadzi komornik przy Sądzie Rejonowym w Pile pod sygnaturą (...).

W dniu 23 października 2017 r. powodowie uiścili na rzecz pozwanego kwotę 100 zł.

Powyższy stan faktyczny ustalono na podstawie niespornych twierdzeń stron oraz następujących dowodów :

A/ dokumentów :

- odpisu nakazu zapłaty I Nc 49/09 SO w Tarnobrzegu –k. 6

-zawiadomień o wszczęciu egzekucji – k. 8,9

- dowodu wpłaty kwoty 100 zł – k. 10

- dowodów wpłat – k. 20,21

- pism komorników – k. 72,73-74,78

- ugód zawartych między stronami – k. 111-112

- pisma powoda z dnia 1.10.2014 r. – k. 122

B/ zeznań stron – k. 128,137-140.

Strony były reprezentowane przez profesjonalnych pełnomocników, zatem nie było potrzeby prowadzenia postępowania dowodowego z urzędu.

Sąd uznał za wiarygodne tak co do treści, jak i co do formy wszystkie dołączone przez strony dokumenty. Ich istnienie oraz treść była bądź wprost przyznana, bądź niesporna. W szczególności – w kwestii złożonych do akt sprawy dokumentów w postaci umów ugód oraz pisma powoda z dnia 1.10. 2014 r. – strona powodowa nie zaprzeczyła istnieniu dokumentów o takiej treści, w swoich zeznaniach powodowie powołali się na niepamięć, choć o fakcie podpisania „jakichś” dokumentów zeznali (k. 138,139).

Osobnego omówienia wymagają zeznania stron. Zeznania te sąd uznał za zasadniczo wiarygodne , choć z ich treści ewidentnie wynika, iż każda ze stron chciała odmiennie rozłożyć akcenty oraz uwypuklić korzystne dla siebie okoliczności, pomijając lub traktując pobieżnie okoliczności dla siebie niekorzystne pod kątem wyniku procesu. Tak strona powodowa bardzo pobieżnie i ogólnie potraktowała w swych zeznaniach fakty związane z uznaniem długu) umowy ugody oraz pismo powoda z października 2014 r., akcentowano natomiast koleżeńskie relacje między stronami oraz łączący je stosunek zaufania. Większy obiektywizm cechowały zeznania pozwanego. Te niuanse w zeznaniach stron nie przekreśliły zasadniczo wiarygodności zeznań powodów oraz pozwanego.

Sąd zważył, co następuje :

Powództwo okazało się zasadne w części.

Zgodnie z art. 840 § 1 pkt 2 kpc dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może oprzeć powództwo także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne.

Powodowie, formułując powództwo, powołali się na zarzut przedawnienia roszczenia (art. 117 i n. kc), zarzut częściowego spełnienia świadczenia (100 zł) oraz na sprzeczność egzekucji z zasadami współzycia społecznego (art. 5 kc).

Sąd uznał zarzut przedawnienia za zasadny w części.

Zgodnie z art. 125 § 1 kc (stosowanym na mocy art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 13.04.2018 r. Dz U Nr 1104 w brzmieniu sprzed 9 lipca 2018 r.) roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu lub innego organu powołanego do rozpoznawania spraw danego rodzaju albo orzeczeniem sądu polubownego, jak również roszczenie stwierdzone ugodą zawartą przed sądem albo przed sądem polubownym albo ugodą zawartą przed mediatorem i zatwierdzoną przez sąd, przedawnia się z upływem lat dziesięciu, chociażby termin przedawnienia roszczeń tego rodzaju był krótszy. Jeżeli stwierdzone w ten sposób roszczenie obejmuje świadczenia okresowe, roszczenie o świadczenia okresowe należne w przyszłości ulega przedawnieniu trzyletniemu.

Z treści zwalczanego w niniejszym procesie tytułu wykonawczego wynika, iż zasądzona została nim należność główna 335 996 zł oraz ustawowe odsetki od dnia 8 sierpnia 2009 r. oraz koszty procesu. Przedmiotem sporu jest świadczenie aktualnie egzekwowane przez pozwanego – zgodnie ze skierowanymi do komorników wnioskami egzekucyjnymi, których kopie znajdowały się w aktach sprawy (k. 73-74,78). Z treści tychże wniosków wynika, iż przedmiotem egzekucji jest część należności głównej 106 996 zł oraz odsetki i koszty procesu. Oczywiście jest, iż przedawnienie nie mogło dotyczyć należności głównej (egzekwowanej kwoty 106 996 zł), skoro termin jego przedawnienia wynosił 10 lat, a wyrok pochodzi z roku 2009. Bieg terminu przedawnienia został ewidentnie przerwany w 2017 r. (art. 123 kc) przez złożenie wniosku egzekucyjnego przez pozwanego.

Sytuacja jest bardziej skomplikowana w części nakazu, dotyczącej odsetek – roszczenie to, co bezsporne między stronami, podlega przedawnieniu z upływem trzyletniego terminu przedawnienia. Sąd uznał jednak, iż w okresie biegu terminu przedawnienia doszło do uznania długu przez powodów, co każdorazowo skutkowało przerwą biegu terminu przedawnienia (art. 123 § 1 pkt 2 kc). Powód J. A. uznał dług w dniach : 3.11.2009 r., 31.03.2010 r. i 1.10.2014 r.; powódka H. A. w dniach : 3.11.2009 r., 31.03.2010 r. W tych datach powodowie zdaniem sądu w jednoznaczny sposób wyrazili swe przekonanie o istnieniu zadłużenia (opisane wyżej ugody oraz pismo powoda z października 2014 r.), co skutkowało przerwaniem biegu terminu przedawnienia. Taki sam skutek wywołały wnioski egzekucyjne pozwanego (art. 123 § 1 pkt 1 kc). Mając na względzie trzyletni okres przedawnienia odsetek zasądzonych prawomocnym orzeczeniem sądu, sąd uznał więc, iż roszczenie odsetkowe pozwanego uległo przedawnieniu co do okresów : od 1.12.2009 r. do 18.07.2014 r. (co do H. A.) oraz od 1.12.2009 r. do 1.04.2013 r. (co do J. A.).

Za bezzasadny sąd uznał zarzut sprzeczności egzekucji z zasadami współzycia społecznego (art. 5 kc). Po pierwsze – w ocenie sądu zarzut ów nie może ze swej istoty stanowić skutecznej podstawy żądania pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego, po drugie – podnoszone przez powodów kwestie, mające uzasadniać ów zarzut (wzajemne relacje stron i negocjacje w przedmiocie planowanego przedsięwzięcia w zakresie elektrowni) winny być zgłoszone w procesie o zapłatę, toczącym się przed Sądem Okręgowym w Tarnobrzegu.

Poza sporem było również, iż powodowie dokonali na rzecz pozwanego zapłaty w kwocie 100 zł w dniu 23 października 2017 r., w tym też zakresie powództwo było ewidentnie uzasadnione.

W pozostałym zakresie powództwo podlegało oddaleniu, natomiast w zakresie, w jakim powodowie cofnęli pozew przed rozpoczęciem rozprawy postępowanie umorzono na mocy art. 355 § 1 kpc (sąd uznał cofnięcie pozwu za skuteczne i dopuszczalne).

O kosztach procesu orzeczono na mocy art. 98 § 1 kpc. Powództwo okazało się zasadne w niewielkiej części, wobec czego należało zasądzić od powodów na rzecz pozwanego koszty zastępstwa procesowego w wysokości 5 417 zł (§ 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie – Dz U Nr 1800).

SSO Jan Sterczała